

Odvažný novinář

Blahoslavený Odoardo Focherini

Být novinářem v době internetových zpráv, v době fake news a různých dezinformačních webů, v době koronaviru a války na Ukrajině není vůbec jednoduché a klade to velké nároky především na morální stránku žurnalisty.

se mu narodilo 7 dětí. V Boloni, kde žil, se stal ředitelem katolického deníku L'Avvenire d'Italia. V roce 1938 zaměstnal ve své redakci židovského novináře Giacoma Lamprontiho, který kvůli rasovým zákonům přišel o svou předchozí práci. Ten přežil druhou světovou válku a svého zachránce zvětšil v roce 1948 v knížce Mio fratello Odoardo (Můj bratr Odoardo). V roce 1942, kdy Němci obsadili Itálii, zde začaly násilné deportace židů do koncentračních táborů a ve stejném roce Odoardo Focherini poprvé na prosbu janovského arcibiskupa pomohl dvěma židovským uprchlíkům utéci do Španělska. Spolu s otcem Dantem Salou založil tajnou síť, která pomáhala židům uprchnout do Švýcarska. Během dvou let takto pomohl více než 100 lidem. Mnozí spolupracovníci riskovali své životy tím, že uprchlíky schovávali ve svých domech v za-

zděných místnostech, Focherini jim vystavoval falešné doklady, díky nimž mohli židé vycestovat do Švýcarska, a sám je osobně na hranice doprovázel. Prozrazen byl v březnu

1944, a to díky dopisu, v němž Focherini píše, že židům pomáhá „nikoli pro peníze, nýbrž z čistého křesťanského milosrdenství“. To se mu stalo osudným. Fašisté jej zatklí a přes vězení v Boloni, koncentrační tábor v Carpi a v Bolzanu se dostal do Hersbrucku v Německu. Z doby jeho věznění a deportace se zachovalo 144 dopisů (mnohé z nich byly tajně vyneseny), které svědčí o Focheriniho hluboké víře, lásce k manželce a dětem a nezdolnosti. Ve svém posledním dopise, který nadiktoval spolupřevní Teresiovi Olivellimu, píše: „Vyznávám, že umírám v nejčistší římskokatolické víře a v úplném podřízení se Boží vůli. Můj život dávám jako oběť pro svou diecézi a pro Katolickou akci, pro papeže a pro obnovení míru na tomto světě.“

Odoardo Focherini zemřel na otravu krve po poranění nohy v koncentračním táboře Hersbruck 27. prosince 1944 ve věku pouhých 37 let. V roce 1969 izraelský památník obětem holocaustu Jad Vašem v Jeruzalémě prohlásil Focheriniho za „Spravedlivého mezi národy“, přičemž tento italský novinář se stal prvním blahoslaveným, který je zároveň nositelem titulu Spravedlivý mezi národy, jenž se uděluje lidem nežidovského původu za záchranu židů za holocaustu. Blahořečen byl tento spravedlivý muž papežem Františkem v červnu roku 2013.

Zdroje: <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=18434>, <https://temata.rozhlas.cz/odoardo-focherini-prvni-blahoslaveny-nositel-titulu-spravedlivy-mez-i-narody-8007062>, <https://www.kz-hersbruck-info.de/die-opfer/odoardo-focherini-27-dezember-1944/> Foto: slonme, Ulf - Adobe stock; Public domain - Adobe stock

PETR JANŠTA

Co jeden novinář napíše na jedné straně světa, může být na té druhé považováno za zločin. Objektívni zhodnocení a popsání reality je alfou i omegou žurnalistické etiky. Přesto anebo možná právě proto existují tlaky, ba někdy dokonce příkazy ze strany politiků, oligarchů, podnikatelů a jiných mocných tohoto světa, jak by toto popsání skutečnosti mělo vypadat. Také blahoslavený Odoardo Focherini (1907–1944) byl ve fašistické Itálii jako novinář nucen publikovat to, co požadoval režim. Nikdy se však k tomu nepropůjčil a za jeho vedení deník L'Avvenire d'Italia nepublikoval vnučená režimní vyjádření; Odoardo Focherini vydávání deníku dokonce zastavil. Když fašisté obsadili Boloňu a naléhali na vydávání listu, ředitel si z nich vystřelil, schoval novinový papír a prohlásil, že noviny nemůžou jít do tisku.

Narodil se 6. června 1907 v Carpi v provincii Modena. Už jako dítě a později jako mladík se angažoval v různých katolických spolcích, stýkal se také s židovskými kamarády, s nimiž navázal přátelství. To mělo dopad na jeho pozdější angažovanost v pomoci židům. V roce 1930 se oženil a postupně

Marta a Marie

Sestoupit z povrchu do hloubky

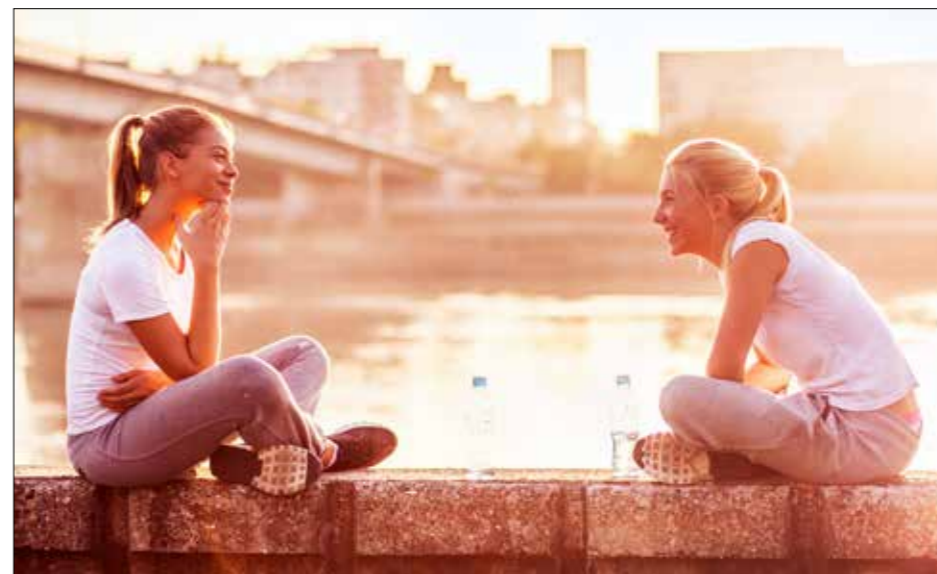
OTEC BEDŘICH HORÁK

Ve hře Divadla Jára Cimrmana Němý Bobeš zaznívá otázka hostinského na nemluvného plachého chlapce, kterého doprovází farář a doktor při hledání jeho rodičů: „Pročpak si ten chlapec nesedne?“ Dostane odpověď: „Je to neposeda.“ Ano, víme, že některé děti bývají hyperaktivní, tzn. nedokáží se na delší dobu zklidnit a udržet pozornost, stále musí vyvíjet nějakou činnost, čímž mohou vyrušovat ostatní, např. při výuce ve škole.

Něco podobného, trochu v jiné rovině, nacházíme i v evangeliu, v Lukášově verzi, kdy Ježíš navštíví své známé, sestry Martu a Marii. Paní domu, Marta (to je i význam jejího jména), obsluhuje Ježíše a dá si na

přítomnost. Marta se neudrží a Ježíšovi to vyčte, že to tak nechá. Jenže Ježíš nevyžaduje, aby měl dostatek dobrého „žvance“, ale touží po společenství a kontaktu s druhými, po tom, aby mohl předávat slova života. Proto vyzdvihuje postoj Marie, který je tím „dobrým údělem“, který si zvolila.

Tento příběh navazuje na Ježíšovo podobství o milosrdném Samaritánovi. V něm Ježíš vysvětluje znalci Zákona, kdo je to bližní a jak je třeba se jako bližní zachovat. Obě ženy podle toho jednaly, projevily svou bliženskou lásku. Marie chtěla být co nejvíce v přítomnosti Ježíše. Marta, samozřejmě, také chtěla pro Mistra to nejlepší, nejednala špatně, když Ježíše obsluhovala. To, co ale tuto lásku u ní narušovalo, bylo, že vědomí povinnosti či jakéhosi dobrého zvyku, který je potřeba za každou cenu dodržet, v ní přebilo láskyplný vztah k Ježíši. Ale pochybila

i v lásce ke své sestře, se kterou se srovnávala, a nemohla vnitřně unést výhody, které si, podle Marty, na její úkor, Marie přivlastnila.

Marta se zřejmě z tohoto pochybení poučila, když ji zachycuje jiná situace, tentokrát

v Janově evangeliu. Touží po Ježíšově přítomnosti, když je na smrt nemocen jejich bratr Lazar. I zde se však její vztah k Ježíši musí mírně očistit, když vyčítá Ježíši, že nezachránil Lazara, ještě než zemřel – ale to ostatně i Marie. Ale vkládá velkou víru v Ježíše, který je „vzkříšení a život“ (Jan 11, 25), že dokáže skrze Boží moc víc, než „jen“ uzdravit z nemoci.

Láska těchto sester k Ježíšovi se následně projeví opět v jejich domě, kam pozvou Ježíše na hostinu, kde je přítomen i vzkříšený Lazar. Marta zde opět obsluhuje, teď už bez poznámek a vyčitek. Marie ale postupuje v lásce ještě o úroveň dále, když pomaže Ježíšovy nohy drahým olejem z pravého nardu, jehož cena se rovná bezmála roční mzdě dělníka, a otře je svými vlasy. Ale přece se objeví ti, kdo zůstávají v lásce na povrchu, kdo nejsou schopni vnímat smysl Ježíšova jed-

nání, z něhož vyzauje ryzí láska, a kritizují ho. Takovým je především Jidáš, který však nejví známky snahy o sestup do hloubky vztahu ke svému Mistru.

Každé dítě se musí učit postupně zvládat svou pozornost, své soustředění, ať už má větší či menší poruchu vnímání, a zklidňovat své projevy chování, které jsme zmiňovali na začátku. Každý Ježíšův učedník, každý křesťan se má jako Marie a zvláště Marta učit volit si ten lepší úděl a prohlubovat svou lásku k Mistru

a Pánu, zvláště ve vnímání jeho přítomnosti, jeho slov.

Foto: milicanistoran, PhotoGranary - Adobe stock